

Penggunaan internet dalam menyalurkan maklumat korporat

Mohd. Noor Azli bin Ali Khan

m-nazli@utm.my

Fakulti Pengurusan dan Pembangunan Sumber Manusia
Universiti Teknologi Malaysia

Noor Azizi bin Ismail

azizi833@uum.edu.my

Fakulti Perakaunan
Univerisiti Utara Malaysia

Abstrak

Makalah ini cuba meneliti sorotan literatur mengenai pelaporan kewangan menerusi internet (PKMI). Bidang kajian ini dipelopori oleh sarjana barat yang mendapati bahawa terdapat beberapa laman web di Sweden telah dibangunkan sebelum tahun 1995 (Hedlin, 1999). Manakala di Malaysia, bidang ini turut mendapat perhatian para sarjana mulai tahun 1999. Makalah ini turut membentangkan beberapa sub tema kajian terdahulu yang boleh dibahagikan kepada beberapa komponen utama iaitu pelaporan menerusi internet, peranan internet dalam pelaporan korporat, definisi dan terma, pembangunan pelaporan dalam talian, dan kelebihan dan kekurangan pelaporan dalam talian. Seterusnya, peningkatan bilangan syarikat yang menggunakan internet sebagai saluran berkomunikasi menyebarkan maklumat merupakan satu perkara yang menarik untuk diselidiki. Oleh yang demikian, kajian literatur terdahulu telah menjadi asas bagi penyelidik untuk membuat kajian pada masa hadapan.

Kata kunci: pelaporan kewangan, pendedahan maklumat kewangan dan pelaporan kewangan menerusi internet.

Pengenalan

Penggunaan internet sebagai salah satu medium pengantaraan pelaporan maklumat kewangan pada era ini menjanjikan satu dimensi baru dalam dunia penyebaran maklumat. Kecanggihan teknologi terkini berupaya menjana dan memantapkan lagi kegiatan pencarian ilmu dan perkongsian pelbagai informasi di kalangan para pengguna internet. Manakala, pelaporan korporat merupakan satu proses untuk menyampaikan maklumat berbentuk kewangan atau bukan kewangan yang berkaitan dengan sumber dan prestasi sesebuah entiti perniagaan.

Internet merupakan alat komunikasi yang berpengaruh dan ianya bukan suatu yang baru apabila kebanyakan syarikat cenderung untuk menggunakan internet sebagai alat komunikasi bagi menyebarkan maklumat kewangan. Seterusnya, internet juga dikenali sebagai medium pendedahan secara sukarela yang baru (Chan & Wickramasinghe, 2006).

Internet merupakan satu rangkaian global bagi rangkaian komputer yang menggunakan bahasa penghantaran yang sama untuk berkongsi data dan aplikasi secara meluas. Penggunaan komersial internet yang semakin meningkat dan berkembang pesat telah mempengaruhi pelbagai bidang perniagaan. Pada mulanya, internet hanya digunakan secara komersial dalam bidang pemasaran dan pengiklanan. Kini, internet telah memainkan peranan penting dalam

pelbagai bidang perniagaan dan bertindak sebagai teknologi sokongan untuk kegunaan perniagaan yang lain seperti sokongan jualan dan pesanan (Lymer, 1997). Malahan, kebanyakan syarikat mula menyedari bahawa *World Wide Web* (WWW) merupakan satu pilihan yang terbaik untuk menyebarkan maklumat kepada pelanggan. Kaedah ini jika diaplikasikan dalam sesebuah organisasi boleh menjadi satu kaedah amat berkesan untuk berkomunikasi dengan para pekerja, pemegang saham dan pelabur (Wildstrom, 1997).

Amalan menyediakan maklumat kewangan dalam laman web dijangkakan akan meningkat sehingga pelaporan kewangan pada masa hadapan akan berubah secara keseluruhan daripada kaedah penyampaian maklumat kewangan berasaskan laporan bercetak kepada penggunaan internet sebagai kaedah saluran menyebarkan maklumat (Lymer *et al.*, 1999; Bagshaw, 2000). Oleh yang demikian, isu yang cuba diutarakan dalam makalah ini ialah peningkatan amalan pendedahan maklumat kewangan menerusi internet dan ianya menjadi agenda yang penting untuk dikaji dengan lebih lanjut.

Makalah ini dipersembahkan seperti berikut iaitu bahagian sorotan literatur dimulai dengan pelaporan menerusi internet. Bahagian seterusnya membincangkan peranan internet dalam pelaporan korporat, diikuti dengan pembangunan pelaporan menerusi internet, serta kelebihan dan kekurangan pelaporan dalam talian. Bahagian terakhir membincangkan kesimpulan dan hala tuju untuk kajian pada masa akan datang.

Pelaporan menerusi internet

Menurut Financial Accounting Standards Board (FASB) (2000), laman web hanya dikomersialkan bermula pada tahun 1994. Walau bagaimanapun, pertumbuhan yang begitu pesat telah berlaku terhadap bilangan syarikat di seluruh dunia yang mewujudkan laman web syarikat. Kebanyakan syarikat menyalurkan maklumat kewangan dan perniagaan menerusi laman web syarikat. Dari segi kajian literatur yang berkaitan dengan pelaporan perniagaan dan kewangan berasaskan web, FASB (2000) merumuskan sinopsis kajian lalu boleh diringkaskan kepada dua bahagian utama. Bahagian pertama menjuruskan kepada kajian yang melaporkan dapatan berbentuk kajian umum statistik deskriptif. Seterusnya, bahagian kedua menjurus kepada rumusan kajian yang mengenal pasti hubungan antara pendedahan menerusi internet dengan ciri syarikat.

Joshi dan Al-Modhahki (2003) menjelaskan bahawa sorotan literatur dalam bidang PKMI boleh diklasifikasikan kepada dua tema iaitu (i) amalan syarikat yang menggunakan internet bagi tujuan pelaporan kewangan dan strategi komunikasi hubungan dengan pelabur, dan (ii) penentu-penentu bagi pemilihan pendedahan berasaskan web. Kajian dalam tema yang pertama termasuklah kajian yang dilakukan oleh Petravick dan Gillet (1996), Gowthorpe dan Flynn (1997), Lymer dan Tallberg (1997), dan Louwers *et al.* (1996). Kajian tersebut lebih terarah kepada keadaan dan lanjutan bagi PKMI di laman web korporat syarikat di negara-negara maju seperti United States (USA), United Kingdom (UK), Finland, Europe, Ireland dan Australia. Secara keseluruhannya, kesimpulan bagi tema pertama ialah majoriti syarikat di negara maju mempunyai laman web korporat yang mengandungi pelbagai maklumat kewangan yang lengkap dan terperinci. Syarikat di negara maju menggunakan teknologi komunikasi yang terkini bagi pelaporan kewangan korporat disebabkan oleh ciri paparannya yang unik dan kelebihan yang ditawarkan oleh internet.

Bagi tema yang kedua, ia lebih menjurus kepada mengenal pasti penentu polisi firma yang menggunakan internet bagi tujuan pelaporan kewangan syarikat. Kajian dalam tema ini merangkumi kajian seperti Flynn dan Gowthorpe (1997), Marston dan Leow (1998), dan Joshi

dan Al-Bastaki (2000). Flynn dan Gowthorpe (1997) menganalisis amalan pelaporan bagi 100 buah syarikat kelompok teratas Fortune Global 500. Mereka mendapati bahawa syarikat yang mengamalkan pelaporan secara sukarela (menerusi internet) adalah bergantung kepada keadaan ekonomi dan latar belakang budaya di mana syarikat itu ditubuhkan. Kajian yang lain, Marston dan Leow (1998) menguji hubungan antara ciri syarikat dengan pendedahan menerusi internet ke atas 100 buah syarikat FTSE di United Kingdom pada tahun 1996. Berdasarkan kerangka kerja teoritikal hubungan prinsipal agensi, teori proses politik dan teori *signalling* dan analisis kos manfaat, mereka menguji hipotesis bagi hubungan di antara ciri syarikat dengan pendedahan menerusi internet. Kajian mendapati terdapat hubungan signifikan yang positif antara saiz syarikat dan kemungkinan untuk mendedahkan lebih banyak maklumat kewangan menerusi internet.

Craven dan Marston (1999) juga telah membuat kajian mengenai pelaporan internet terhadap 200 buah syarikat kelompok teratas di United Kingdom. Kajian mereka mendapati bahawa syarikat besar lebih berkemungkinan untuk mendedahkan maklumat dalam laman web syarikat, dan pengklasifikasian jenis industri kelihatan tidak mempunyai hubungan yang signifikan. Pirchegger dan Wagenhofer (1999) mengkaji syarikat di Austria bagi dua tempoh masa dan membandingkan skor pendedahan dengan syarikat German. Hasil kajian mendapati bahawa bagi syarikat di Austria, syarikat besar mendedahkan lebih maklumat *float*. Joshi dan Al-Bastaki (2000) pula membuat kajian mengenai status semasa bagi penggunaan internet oleh sampel sebanyak 35 buah bank di Bahrain. Hasil kajian mendapati bahawa bank yang bersaiz besar lebih banyak menggunakan laman web bagi tujuan pelaporan kewangan.

Berdasarkan kepada tema kedua, dapat dirumuskan di sini bahawa berasaskan kepada ciri paparan yang unik dan kelebihan yang ditawarkan oleh internet, syarikat menggunakan internet secara intensif untuk mendedahkan maklumat kewangan bagi tujuan pelaporan kewangan dan berhubung dengan pelabur. Tambahan pula, persekitaran pelaporan di negara tempat bermaustatin dan lain-lain ciri demografi firma yang spesifik lebih cenderung mempengaruhi sesuatu amalan pelaporan.

Menurut Oyelere *et al.* (2003), sorotan literatur PKMI boleh diklasifikasikan kepada tiga tema iaitu:

- (i) manfaat PKMI, spekulasi pada masa hadapan dan pengumuman profesional berkaitan PKMI.
- (ii) kajian tinjauan bagi amalan PKMI bagi satu negara dan perbandingan merentasi pelbagai negara.
- (iii) kriteria korporat yang mempunyai hubungan dengan pemilihan PKMI.

Marston dan Polei (2004) menjelaskan bahawa kajian literatur PKMI boleh dibahagikan kepada dua kategori iaitu:

- (i) kajian secara deskriptif yang menerangkan latar belakang secara umum mengenai keadaan semasa mengenai pelaporan korporat menerusi internet.
- (ii) kajian yang cuba untuk mengenal pasti faktor yang mempunyai hubungan dengan perbezaan antara laman web syarikat.

Manakala, Pervan (2005) menerangkan bahawa kajian mengenai PKMI boleh diklasifikasikan kepada tiga kategori iaitu:

- (i) kajian ke atas aplikasi praktikal bagi PKMI bagi sesebuah negara.
- (ii) kajian secara perbandingan yang meliputi beberapa negara.
- (iii) kajian ke atas faktor yang mempengaruhi PKMI.

Berdasarkan perbincangan di atas, penulis berpendapat bahawa sorotan literatur PKMI boleh dibahagikan kepada dua tema utama iaitu (i) kajian mengenai amalan praktis PKMI sama ada bagi satu negara atau beberapa negara dan (ii) kajian yang membincangkan mengenai ciri-ciri korporat yang mempunyai hubungan dengan pemilihan penggunaan pelaporan korporat kewangan menerusi internet. Ringkasan bagi kajian yang terdahulu mengenai PKMI sepertimana yang tertera dalam Jadual 1.

Jadual 1: Beberapa kajian terpilih berkaitan pelaporan kewangan menerusi internet di Asia dan Negara-negara Teluk

Kajian	Skop	Tahun	Laman web	Full accounts
Petravick & Gillet, 1996	US, Fortune 150	1996	69%	31%
Louwers et al., 1996	US, Top 150 Fortune-500	1996	65%	23%
Gray & Debreceny, 1997	US, Fortune Industrial-50	1996	98%	36%
Lymer & Tallberg, 1997	Finland, Helsinki S.E. 72	1997	90%	11%
Flynn & Gowthorpe, 1997	Top 100 Fortune Global-500	1997	89%	39%
Lymer, 1998	UK, Top 50	1998	92%	32%
Craven & Marston, 1999	UK, Top 200	1998	74%	33%
Molero et al., 1999	Spain, Ibex 35	1998	83%	37%
Molero et al., 1999	Spain, Madrid S.E. 215	1998	45%	10%
Heldin, 1999	Sweden, Stockolm S.E. 60	1998	98%	83%
Gowthorpe & Amat, 1999	Spain, Madrid S.E. 379	1998	19%	5%
Lymer et al., 1999	West, 22 countries, 660 companies	1999	86%	20%
Pirchegger & Wagenhofer, 1999	Austria, Viena S.E. 32	1999	88%	84%
Deller et al., 1999	Germany, DAX 100; UK, FTSE 100; USA, S&P 100	1999	Germany 76%; UK 85%; USA 95%	Germany 30%; UK 43%; USA 84%
Trites, 1999	US-Can., NY-T-NASDAQ 370	1999	69%	19%
Hassan et al., 1999	Malaysia, 247 KLSE	1999	36%	46%
Joshi & Al-Bastaki, 2000	Bahrain, 35 Banks	2000	62.9%	72.8%

Sumber: Joshi dan Al-Modhahki (2003)

Peranan internet dalam pelaporan korporat

Peranan internet dalam pelaporan korporat telah lama diperdebatkan di seluruh dunia (Lymer, 1997; Lymer *et al.*, 1999; FASB, 2000). Lymer *et al.* (1999) mengakui bahawa perkembangan pelaporan perniagaan berasaskan web akan memberi kesan kepada penyediaan piawaian perakaunan secara tradisional. Bersesuaian dengan kepelbagaian PKMI dalam mendedahkan maklumat kewangan, satu kod yang bersesuaian wajar dicadangkan untuk memastikan bahawa data perakaunan masih tetap relevan, boleh dipercayai dan boleh difahami oleh para pengguna maklumat perakaunan.

FASB (2000) menunjukkan bahawa keprihatinan terhadap perubahan bagi maklumat kewangan yang didedahkan menerusi internet di Amerika Syarikat, risiko yang berpotensi serta perundangan yang berkaitan dan isu-isu lain. Lymer (1997) mengkaji 50 buah syarikat kelompok teratas di Bursa Saham UK. Hasilnya seperti pada Jun 1997 mendapati bahawa

syarikat yang berada dalam industri peruncitan dan *pharmaceutical* mengamalkan PKMI dengan lebih baik berbanding dengan syarikat yang berada dalam industri perkhidmatan perbankan dan kewangan, dan insurans. Tambahan pula, Lymer dan Tallberg (1997) membuat perbandingan dengan hasil kajian Lymer (1997) ke atas 72 buah syarikat yang tersenarai di Bursa Saham Helsinki, Finland dan hasilnya menunjukkan amalan yang berbeza. Pemerhatian yang sama dilakukan terhadap kajian Flynn dan Gowthorpe (1997) ke atas amalan pelaporan bagi 100 buah syarikat kelompok teratas Fortune Global 500. Mereka mendapati bahawa syarikat US lebih terbuka dan berinformatif, manakala syarikat German dan Jepun memberikan maklumat yang sedikit.

Deller *et al.* (1999) turut menunjukkan bahawa syarikat US lebih terdahulu mendedahkan penyata kewangan menerusi internet berbanding dengan syarikat UK dan German. Marston dan Leow (1998) mengkaji 100 buah syarikat FTSE dan mengenal pasti hubungan antara ciri syarikat dan pendedahan internet. Hasil kajian mendapati bahawa terdapat hubungan yang signifikan antara saiz syarikat dengan pendedahan maklumat kewangan menerusi internet. Walau bagaimanapun, mereka tidak membuat pemerhatian terhadap hubungan yang signifikan antara jenis industri dengan kewujudan laman web dan pendedahan kewangan. Wildstrom (1997) menjalankan kajian terhadap syarikat berprestasi tinggi yang tersenarai dalam *Business Week* 50. Hasil kajian mendapati bahawa 94% mempunyai laman web, dan 83% mendedahkan sebahagian maklumat kewangan. Hanya 28 buah syarikat yang memberikan laporan tahunan yang lengkap dan 39 buah syarikat mendedahkan ringkasan maklumat kewangan.

Di Malaysia, hasil kajian Fathilatul Zakimi *et al.* (2006) ke atas syarikat yang tersenarai di Bursa Malaysia (BM) dan Bursa Saham Singapura (BSS) menunjukkan bahawa 69% daripada syarikat di Singapura dan 49% syarikat di Malaysia mendedahkan bahan yang berkaitan dengan pelabur dalam laman web syarikat. Hasil kajian Fathilatul Zakimi (2005) ke atas 100 buah syarikat *stock market index-linked* yang tersenarai di Bursa Saham Kuala Lumpur (BSKL) menunjukkan bahawa 70% daripada sampel kajian mendedahkan maklumat yang berkaitan dengan pelabur dalam laman web syarikat. Satu kajian yang dilakukan oleh Khadaroo (2005) mengenai perbandingan tahap pelaporan web oleh firma *index-linked* di Malaysia dan Singapura mendapati bahawa 87% syarikat di Singapura mempunyai laman web berbanding dengan 75% syarikat di Malaysia. Ini menunjukkan bahawa penggunaan internet di Singapura lebih tinggi berbanding Malaysia.

Hasil kajian Nik Mohamad Zaki dan Amdan (2000) ke atas 100 buah syarikat yang tersenarai di BSKL bagi sektor perindustrian mendapati bahawa 35% syarikat yang mendedahkan maklumat kewangannya di dalam laman web syarikat. Hasil kajian ini menunjukkan bahawa tahap penggunaan PKMI di Malaysia masih berada pada tahap yang rendah berkemungkinan bahawa kebanyakan syarikat pada ketika itu tidak prihatin atau tidak begitu mahir dengan jenis pembentangan maklumat kewangan menerusi internet. Manakala, Ruhaya *et al.* (2000) menjalankan kajian mengenai penggunaan internet bagi tujuan pelaporan kewangan oleh 50 buah syarikat kelompok teratas di Papan Utama BSKL. Hasil kajian menunjukkan bahawa 62% (31 buah) syarikat mempunyai laman web syarikat dan 77% (24 buah) syarikat mendedahkan maklumat kewangan menerusi internet.

Satu lagi sorotan literatur terawal di Malaysia berkaitan dengan PKMI dijalankan oleh Salleh *et al.* (1999). Kajian Salleh *et al.* (1999) mengenai persepsi pegawai urusan kewangan daripada 247 syarikat yang tersenarai di BSKL berkaitan dengan kebergunaan pelaporan dan pendedahan maklumat kewangan di laman web syarikat. Hasil kajian tersebut mendapati bahawa 36% (89 buah) syarikat mempunyai laman web dan hanya 46.1% (41 buah) syarikat

yang mendedahkan maklumat kewangan dalam laman web syarikat. Ringkasan kajian mengenai PKMI yang dilaksanakan di Malaysia sepertimana di Jadual 2.

Jadual 2: Beberapa kajian terpilih berkaitan dengan pelaporan kewangan menerusi internet di Malaysia

Kajian	Skop	Tahun	Laman web	Full accounts
Hassan <i>et al.</i> , 1999	247 syarikat BSKL	1999	36%	46%
Ruhaya <i>et al.</i> , 2000	50 syarikat BSKL	1999	62%	45%
Noor Azizi & Mahamad, 2000	237 syarikat BSKL	1999	31.6%	11.5%
Nik Mahamad & Amdan, 2000	100 syarikat BSKL	2000	85%	35%
Rosli <i>et al.</i> , 2003	122 syarikat BSKL	2002	52%	71%
Kamarulbaraini & Khairul Azman, 2005	923 syarikat BSKL	2004	50.9%	28.9%

Hasil kajian mengenai amalan melaporkan penyata korporat menerusi internet menunjukkan terdapat perkembangan naik turun tahap penggunaan laman web untuk menyampaikan maklumat kewangan oleh syarikat tersenarai di Malaysia. Peningkatan atau penurunan ini mungkin disebabkan oleh perkembangan, kelebihan dan kekurangan penggunaan teknologi internet bagi menyalurkan maklumat kewangan. Terdapat banyak kelebihan yang diperolehi oleh para pengguna melalui penyebaran maklumat kewangan menggunakan internet. Antaranya ialah ia lebih mudah, murah, cepat dan boleh dicapai oleh sesiapa sahaja jika mempunyai komputer dan jaringan internet.

Definisi dan terma

Secara umumnya, PKMI merujuk kepada pendedahan maklumat kewangan menerusi internet di dalam laman web syarikat. Walau bagaimanapun, tidak terdapat definisi yang khusus untuk menerangkan PKMI.

Menurut Ashbaugh *et al.* (1999), sesebuah syarikat dikatakan sebagai melaksanakan PKMI sekiranya laman web syarikat digunakan untuk mendedahkan penyata kewangan yang komprehensif termasuk nota kaki dan laporan audit; mempunyai sambungan ke laporan tahunan syarikat melalui internet atau satu sambungan ke sistem *U.S. Security and Exchange Commission's* (SEC) dan *Electronic Data Gathering, Analysis and Retrieval* (EDGAR). Manakala, Oyelere *et al.* (2003) pula menjelaskan bahawa syarikat-syarikat yang mengamalkan PKMI merangkumi syarikat yang mendedahkan penyata kewangan secara menyeluruh, termasuk nota kaki; sebahagian daripada penyata kewangan; dan/atau maklumat penting kewangan seperti ringkasan penyata kewangan dalam laman web syarikat.

Seterusnya, syarikat-syarikat diklasifikasikan sebagai mengamalkan PKMI apabila syarikat mendedahkan sama ada maklumat kewangan yang penting, sebahagian daripada penyata kewangan dan/atau laporan tahunan yang lengkap dalam laman web syarikat (Rosli *et al.*, 2003). Tambahan lagi, syarikat yang mengamalkan pendedahan kewangan menerusi internet ialah syarikat yang mendedahkan penyata kewangan yang komprehensif (termasuk nota kaki dan laporan tahunan) atau mempunyai sambungan ke laporan tahunan syarikat menerusi internet (Chan & Wickramasinghe, 2006).

Manakala, melalui penelitian terhadap penggunaan terma yang digunakan oleh para pengkaji dalam bidang yang berkaitan dengan PKMI didapati banyak terma yang digunakan antaranya

ialah; *internet based corporate disclosure, internet for financial reporting, internet on corporate financial reporting, corporate online reporting, electronic online reporting, web financial reporting, web-based reporting, online financial reporting, internet financial reporting, internet financial disclosure, digital reporting, internet reporting, web reporting dan online reporting.*

Pembangunan pelaporan menerusi internet

Institute of Chartered Accountants of Scotland (ICAS) menyatakan bahawa masalah asas yang berkaitan dengan pelaporan kewangan (berasaskan kertas) adalah kegagalan untuk memenuhi tuntutan pemegang saham yang memerlukan maklumat berkualiti tinggi yang dikehendaki pada masa yang diperlukan (*International Accounting Standards Committee, 1999*).

Pembangunan internet memberikan peluang untuk mengutarakan beberapa masalah yang telah dikenal pasti. *International Accounting Standards Committee (IASC)* mengenal pasti tiga peringkat dalam pembentangan pelaporan kewangan menerusi laman web (*Lindsey, 2000*) iaitu:

- Peringkat pertama: Penyalinan penyata kewangan yang bercetak dalam format “*electronic paper*”. Penyalinan penyata kewangan yang bercetak ini akan diberikan dalam format elektronik, kebiasaannya dalam bentuk fail *Portable Document File (PDF)*. Kaedah ini memberikan salinan yang boleh dipercayai tetapi ianya tidak mudah untuk dilayari.
- Peringkat kedua: Pertukaran kertas laporan kepada format *Hypertext Mark-up Language (HTML)*. Penyata kewangan akan ditukarkan kepada format HTML yang mana dengan mudah untuk dilayari dengan menggunakan rangkaian (*hyperlinks*).
- Peringkat ketiga: Kemajuan melewati format kertas bercetak dengan menggunakan penambahan (*enhancing*) yang mana tidak mungkin dapat digunakan tanpa kertas. Pada peringkat ini, penyata akan diberikan dalam format muat turun, sebagai contoh Microsoft Excel yang mana ia membolehkan pengguna untuk menganalisis dan mengubah maklumat dengan tujuan untuk menilai keputusan yang berkemungkinan akan berlaku. Dalam penyusunan yang lebih lanjut, opsiyen “*what if*” diberikan. Ianya membenarkan pengguna untuk mengubah ramalan jangkaan bagi menilai keputusan yang berkemungkinan akan berlaku.

Pembangunan yang seterusnya di dalam pelaporan dalam talian ialah XBRL atau *eXtensible Business Reporting Language*. Kerangka kerja ini telah dibentuk oleh akauntan bagi semua pengguna dan penyedia laporan tahunan. XBRL berupaya membentangkan maklumat dalam pelbagai variasi tanpa memerlukan kos untuk memasukkan semula data berasingan untuk percetakan, laman web dan pemfailan. Oleh yang demikian, ianya signifikan untuk mengurangkan kemungkinan berlaku kesilapan. Maklumat yang dibentangkan melalui cara ini boleh digunakan oleh para penganalisis, institusi kewangan dan para pelabur bagi mendapatkan laporan yang boleh digunakan untuk tujuan perbandingan maklumat antara industri (*Carey & Foster, 2001*). Manakala, penggunaan XBRL membolehkan perniagaan memberikan maklumat kepada pasaran berasaskan masa sebenar. Pembangunan ini akan membimbing pelabur bergantung sepenuhnya kepada maklumat berasaskan hari (*Garthwaite & Wallace, 2001*).

Kelebihan dan kekurangan pelaporan dalam talian

Pembangunan internet sebagai saluran untuk menyebarkan maklumat kewangan mewujudkan satu persekitaran pelaporan yang baru di dalam dunia korporat. Dengan itu, pendedahan maklumat kewangan menerusi internet merupakan satu bentuk pendedahan secara sukarela

yang mana ianya mempunyai banyak manfaat jika dibandingkan dengan pelaporan kewangan secara tradisional berasaskan kertas (Ashbaugh *et al.*, 1999). Terdapat tiga manfaat sekiranya maklumat kewangan disebarkan menerusi internet (Chan & Wickramasinghe, 2006), iaitu pertama, syarikat yang mengamalkan pendedahan maklumat kewangan menerusi internet akan dapat mengurangkan kos penyebaran maklumat seperti kos mencetak dan penyebaran laporan bercetak yang berkaitan dengan penghantaran melalui pos kepada pemegang saham. Pendekatan ini akan menggalakkan lagi syarikat untuk mendedahkan maklumat dengan lebih kerap menerusi internet. Kedua, memandangkan laporan bercetak hanya terhad kepada pemegang saham yang sedia ada dan kepada sesiapa yang mengkehendaki sahaja, maklumat kewangan menerusi laman web boleh dicapai oleh sesiapa sahaja daripada mana-mana tempat di seluruh dunia. Ketiga, dengan menggunakan alat-alat internet seperti *web browsers*, rangkaian dan alat pertukaran data, para pengguna boleh mencari maklumat yang spesifik dengan lebih mudah, berupaya untuk mengintegrasikan dan menghubungkan maklumat yang berkaitan dengan hanya menekan beberapa klik pada tetikus sahaja.

Menurut FASB (2001), di antara kelebihan yang diperoleh oleh syarikat yang memperkenalkan pelaporan dalam talian menerusi internet ialah:

- Pengurangan kos yang terlibat dan masa yang diperlukan bagi menyebarkan maklumat kepada para pengguna.
- Komunikasi dengan pengguna maklumat yang tidak dapat dikenal pasti sebelum ini.
- Penambahan kepada praktis pendedahan secara tradisional.
- Peningkatan dari segi jenis maklumat yang didedahkan.
- Penambahbaikan untuk mencapai laman web syarikat kecil yang mempunyai pelabur yang berpotensi.

Clackworthy (2000) menjelaskan bahawa dengan menyediakan laman web yang interaktif, laporan tahunan versi dalam talian boleh dicapai di dalam laman web syarikat. Syarikat boleh memastikan perhatian yang sepenuhnya diberikan kepada para pelabur dalam talian dan ini memberi peluang pertumbuhan perniagaan pada tahap yang dikehendaki. Ini merupakan kaedah yang terbaik untuk berkomunikasi bagi syarikat terutamanya dalam pasaran antarabangsa. Manakala, Saint (1999) menyatakan bahawa memandangkan laporan tahunan bagi syarikat yang tersenarai boleh dimuat turun daripada laman web syarikat, maklumat yang diperlukan boleh diperoleh dengan lebih cepat bagi para pemegang saham dan pengguna.

Kajian yang membincangkan mengenai manfaat yang diperoleh daripada pendedahan maklumat kewangan menerusi internet banyak diperbincangkan dengan panjang lebar oleh ramai pengkaji (sebagai contoh McCafferty, 1995; Louwers *et al.*, 1996; Green & Spaul, 1997; Trites & Sheehy, 1997; Trites, 1999). Antara manfaat yang diperoleh ialah penjimatan kos akibat daripada pengurangan pengedaran dan pengeluaran laporan tahunan bercetak serta pengurangan permintaan daripada pengguna penyata kewangan bukan pemegang saham. Pelaporan internet memperbaiki capaian para pengguna maklumat kewangan dengan memberikan maklumat yang memenuhi kehendak mereka, membenarkan mencapai maklumat melalui rangkaian, interaktif dan kemudahan pencarian, dan membenarkan peluang untuk memberikan maklumat yang lebih berbanding dengan maklumat yang ada di dalam laporan tahunan. Perubahan memperoleh maklumat dengan lebih mudah menyebabkan penyebaran maklumat lebih saksama di kalangan pemegang saham.

Walau bagaimanapun, terdapat juga kekurangan bagi pelaporan dalam talian sepertimana yang diutarakan oleh penyelidik Deloitte. Menurutnya, terdapat banyak syarikat yang mengimbas laporan tahunan bercetak bagi mewujudkan versi dalam talian. Laporan ini biasanya boleh dimuat turun dalam format PDF dan boleh dibaca dengan menggunakan perisian *Acrobat*

Reader. Ada sesetengah syarikat yang memasukkan semula maklumat dan cara ini meningkatkan kemungkinan berlakunya kesilapan. Bagi mengurangkan risiko, terdapat syarikat memperkenalkan penafian yang berkaitan dengan ketepatan dan komprehensif data dan ini mengurangkan kebolegunaan data yang diberikan kepada pelabur. Akibat daripada kekurangan kawalan ke atas pembentangan, banyak syarikat cuba menyebarkan maklumat secara adil dan saksama (Anonymous, 1999).

Kandungan yang diberikan melalui rangkaian kepada laporan tahunan kadang kala membentangkan maklumat yang sedikit berbanding dengan laporan tahunan bercetak. Kebanyakan laman web mengandungi hanya ringkasan penyata pendapatan dan kunci kira-kira tanpa sebarang nota. Pelabur berkemungkinan membuat keputusan tanpa membuat pertimbangan yang mana mereka menggunakan maklumat yang tidak lengkap (Anonymous, 2000).

Perbezaan yang nyata antara laporan tahunan bercetak dengan laporan dalam talian ialah laporan tahunan bercetak tidak boleh berubah isi kandungan setelah ianya dicetak. Manakala maklumat dalam talian boleh dipinda. Kemungkinan ini menyebabkan keputusan yang diambil melangkaui pertimbangan yang dibuat oleh juruaudit (Bagshaw, 2001). Malahan, sempadan yang diperuntukkan bagi garis panduan yang berkaitan dengan pelaporan internet ialah tiada keseragaman panduan untuk menyediakan akaun dan terdapat kesukaran untuk membuat perbandingan akaun (Blondell, 2000).

Kesimpulan

Makalah ini memfokuskan kepada hasil dapatan kajian yang terdahulu dalam bidang yang berkaitan dengan PKMI. Banyak kajian lepas yang membincangkan mengenai manfaat PKMI, spekulasi ke atas masa depan PKMI, dan isu yang berkaitan dengan penggunaan internet sebagai medium pengantaraan penyampaian maklumat. Ada kajian yang melaporkan mengenai amalan praktis PKMI bagi satu negara, manakala ada juga kajian yang dilakukan ke atas beberapa negara. Terdapat juga kajian yang dijalankan untuk menentukan ciri-ciri korporat yang mempunyai hubungan dengan pemilihan penggunaan pelaporan korporat kewangan menerusi internet (Oyelere *et al.*, 2003).

Hasil kajian terdahulu dapat disimpulkan bahawa wujud bilangan syarikat yang signifikan di seluruh negara yang menggunakan internet untuk menyebarkan maklumat kewangan kepada para pemegang saham syarikat. Tambahan pula, melihat senario di Malaysia, didapati bahawa kajian empirikal kurang dijalankan dalam bidang ini. Namun begitu, telah ada usaha untuk meneroka bidang tersebut seperti kajian yang dilakukan oleh Mohamed Hisham dan Hafiz-Majdi (2004) dan Salleh *et al.* (1999) yang melihat kepada beberapa penentu yang mempengaruhi PKMI. Seterusnya, sepertimana cadangan yang diutarakan oleh Oyelere *et al.* (2003), kajian ke atas amalan dan penentu bagi PKMI di negara lain dan seterusnya boleh dibuat perbandingan antara negara adalah amat berguna dengan tujuan untuk membangunkan model ramalan pendedahan yang komprehensif (*comprehensive predictive disclosure model*) bagi pemilihan PKMI. Belum ada kajian yang cuba mengkaji kualiti pendedahan maklumat kewangan menerusi internet dan ciri-ciri syarikat yang dijangka mempunyai hubungan dengan pendedahan maklumat kewangan menerusi internet dari sudut konteks syarikat yang tersenarai di Bursa Malaysia. Oleh itu, wujud peluang untuk kajian yang akan bakal dilaksanakan oleh penyelidik dengan tujuan untuk memenuhi kekurangan kajian yang terdahulu.

Oleh yang demikian, masih terdapat jurang yang boleh dikaji oleh pengkaji lain pada masa depan. Antaranya ialah terlalu sedikit yang diketahui berkaitan dengan faktor-faktor yang

mengarah syarikat untuk mengadaptasi pendedahan maklumat kewangan menerusi internet dan apakah penentu-penentu yang mempengaruhi tahap kualiti pendedahan maklumat kewangan menerusi internet (Chan dan Wickramasinghe, 2006).

Justeru itu, jurang dalam bidang tersebut menjadi pencetus idea kepada kajian seterusnya bagi tujuan melengkapkan kajian yang sedia ada dalam bidang pendedahan maklumat kewangan menerusi internet. Berdasarkan kajian literatur, pengkaji ingin meneroka dengan lebih lanjut dan mendalam terhadap perkara yang berkisar mengenai dua persoalan utama iaitu kualiti pendedahan maklumat kewangan menerusi internet, dan ciri-ciri syarikat yang dijangka mempunyai hubungan dengan pendedahan maklumat kewangan menerusi internet dalam syarikat yang tersenarai di Bursa Malaysia.

Penghargaan

Penulis merakamkan penghargaan kepada Prof. Dr. Shamsul Nahar bin Abdullah dan Prof. Madya Dr. Azhar bin Abdul Rahman di atas komen yang membina semasa sesi pembentangan dan semua peserta dalam “The 4th International Symposium on Graduate Management Research” (ISGMR) 2006, di Pusat Konvensyen Universiti Utara Malaysia, Sintok, Kedah.

Rujukan:

- Anonymous, (1999). Tangled web (Part 2 of 2). *Accountancy*, February.
- Anonymous, (2000). Short tech. *American Bankers Association Banking Journal*, October.
- Ashbaugh, H., Johnstone, K. M. & Warfield, T.D., (1999). Corporate Reporting on the Internet. *Accounting Horizons*, 13(3): 241-257.
- Bagshaw, K., (2000). Financial reporting on the internet. *Accountants' Digest*, Issue 429, The Institute of Chartered Accountants of England and Wales.
- Bagshaw, K., (2001). The risks of online reporting. *Accountancy Age*, March.
- Blondell, J., (2000). The XFRML files. *Charter*, March.
- Carey, A. and Foster, S., (2001). XBRL rated. *Accountancy*, March.
- Chan, W.K. and Wickramasinghe, N., (2006). Using the internet for financial disclosure: The Australian experience. *International Journal Electronic Finance*, 2(1): 118-150.
- Clackworthy, S., (2000). The value of reporting in the information age. *Management Accounting*. March.
- Craven, B.M. and Marston, C.L., (1999). Financial reporting on the internet by leading UK companies. *The European Accounting Review*, 8(2): 321-333.
- Deller, D., Stubenrath, M. and Weber, C., (1999). A Survey on the Use of the Internet for Investor Relations in the USA, the UK and Germany. *The European Accounting Review*, 8(2): 351-364.

- Fathilatul Zakimi Abdul Hamid, Md. Suhaimi Md. Salleh and Rosli Mohamad. (2006), A survey of the use of internet for the investor relations by the Malaysian and Singapore firms. Unpublished Research Report. Sintok, Malaysia: Universiti Utara Malaysia, School of Accounting.
- Fathilatul Zakimi Abdul Hamid, (2005). Malaysian companies' use of the internet for investor relations. *Corporate Governance: The International Journal of Business in Society*, 5(1): 5-14.
- Financial Accounting Standards Board, (2000). Business reporting research project: Electronic distribution of business reporting information, Steering Committee Report Series.
- Financial Accounting Standards Board, (2001). *Improving Business Reporting: Insights into Enhancing Voluntary Disclosure*. Press release: Business Reporting Research Project, 29 January 2001.
- Flynn, G. and Gowthorpe, C., (1997) Volunteering financial data on the World Wide Web. A study of financial reporting from a stakeholder perspective. Paper presented at the *1st Financial Reporting and Business Communication Conference*, Cardiff, 3/4, July.
- Garthwaite, C. and Wallace, A., (2001). XBRL: A revolution in financial reporting. *Accounting and Business*, April.
- Green, G. and Spaul, B., (1997). Digital Accountability. *Accountancy*, International Edition, May, 49-50.
- Gowthorpe, C. and Flynn, G. (1997). Reporting on the web: The state of the art, *Accountancy*, August, 68-69.
- Hedlin, P., (1999). The internet as a vehicle for investor relations: the Swedish case. *The European Accounting Review*, 8(2): 373-381.
- International Accounting Standards Committee, (1999). *IASC Publishers Study of Business Reporting on the Internet*. Press Release: International Accounting Standards Committee, 15 November 1999.
- Joshi, P. L. and Al-Bastaki, H., (2000). Factors determining financial reporting on the internet by banks in Bahrain. *Review of Accounting Information Systems*, 4(3): 63-74.
- Joshi, P. L. and Al-Modhahki, J., (2003). Financial reporting on the internet: Empirical evidence from Bahrain and Kuwait. *Asia-Pacific Journal of Accounting*, 11(1): 88-101.
- Kamarulbaraini Keliwon and Khairul Azman Aziz, (2005). Web financial reporting in Malaysia: The current stage. *Proceedings of International Conference on E-Commerce 2005*, Kuala Lumpur, January, 59-65.
- Khadaroo, M.I., (2005). Business reporting on the internet in Malaysia and Singapore: A comparative study. *Corporate Communications: An International Journal*, 10(1): 58-68.
- Lindsey, R. (2000). Caught in the world wide web of reporting. *Accounting and Business*. June.

- Louwers, T.W., Pasewark, W. and Typpo, E., (1996). Silicon valley meets Norwalk. *Journal of Accountancy*, 186: 20-24.
- Lymer, A., (1997). The use of the Internet for Corporate Reporting - a discussion of the issues and survey of current usage in the UK. *Journal of Financial Information Systems*. Retrieved 3 March 1999. from <http://www.shu.ac.uk/schools/fsl/fisjnl/voll996/pprs1997/lymer97.htm>
- Lymer, A., Debreceeny, R., Gray, G. and Rahman, A., (1999). Business Reporting on the Internet, International Accounting Standards Committee (IASC), London.
- Lymer, A and Tallberg, A., (1997, April), Corporate Reporting and the Internet - a survey and commentary on the use of the WWW in corporate reporting in the UK and Finland. Paper presented at the *Annual Congress of the European Accounting Congress*, Graz, Austria.
- Marston, C. and Leow, C.Y., (1998), Financial reporting on the Internet by leading UK companies. Paper presented at the *21st Annual Congress of the European Accounting Association*, Antwerp, Belgium.
- Marston, C. and Polei, A., (2004). Corporate reporting on the internet. *International Journal of Accounting Information System*, 5, 285-311.
- McCafferty, J., (1995). Investor relations: How much to reveal online. *CFO*, December, 12.
- Mohamed Hisham Haniffa and Hafiz-Majdi Ab. Rashid, (2004). The determinants of voluntary disclosures in Malaysia: The case of internet financial reporting. Paper presented at *International Business Management Conference 2004*, Kuantan, Pahang, 6-7 Disember 2004.
- Nik Mohamad Zaki Nik Salleh and Amdan Mohamed, (2000). Web-based Financial Reporting in Malaysia. Paper presented at *Seminar on Accounting and Information Technology*, Convention Centre, Universiti Utara Malaysia, 13-14 November 2000.
- Noor Azizi Ismail and Mahamad Tayib, (2000). Financial Reporting Disclosure on the Internet by Malaysian Public Listed Companies. *Akauntan Nasional*, 13(10), November/December, 28-33.
- Oyelere, P., Laswad, F. and Fisher, R., (2003). Determinants of internet financial reporting by New Zealand companies. *Journal of International Financial Management and Accounting*, 14(1): 26-61.
- Pervan, I., (2005). Financial reporting on the internet and the practice of Croatian joint stock companies quoted on the stock exchange. *Financial Theory and Practice*, 29(2): 159-174.
- Petravick, S. and Gillett, J., (1996,). Financial reporting on the World Wide Web. *Management Accounting*, July, 26-29.
- Rosli Mohamad, Mudzamir Mohamed and Amdan Mohamed, (2003). Internet Financial Reporting (IFR) in Malaysia: A Survey of Contents and Presentations. Paper presented at *Accounting Seminar 2003*, Putra Palace, Kangar, Perlis, Disember 8-10, 2003.

- Ruhaya Atan, Nafsiah Mohamed and Normahiran Yatim, (2000). E-Reporting of Corporate Financial Information. Web-based Financial Reporting in Malaysia, Paper presented at *Seminar on Accounting and Information Technology*, Convention Centre, Universiti Utara Malaysia, November 13-14, 2000.
- Saint, O., (1999). Report and Accounts: Listed company web sites. *Chartered Accountants Journal of New Zealand*, November.
- Salleh, S., Nahariah, J., Shireenjit, K. J. and Mazlina @ Norzila Mat Zain, (1999). Financial reporting on the internet by Malaysian companies: Perceptions and practices. *Asia-Pacific Journal of Accounting*, 6(2), 299-319.
- Trites, G., (1999). *The impact of technology on financial and business reporting*. Canadian Institute of Chartered Accountants.
- Trites, G. and Sheehy, D., (1997). Electronic disclosure making a hit on the net. *CA Magazine*, March, 10.
- Wildstrom, S.H., (1997). Surfing for Annual Report. *Business Week*, April 14, 10.